

SOSYAL AĞ VE E-PORTFOLYO ENTEGRASYONU: FACEBOOK ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr., M. Fatih Barış
Namık Kemal Üniversitesi Teknik Bilimler MYO
mfbaris@nku.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Nilgün Tosun
Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
nilgunt@hotmail.com

Özet

Sosyal ağlar, insanların ağırlıklı olarak başkalarıyla iletişim kurma ve paylaşımında bulunma amacıyla yoğun olarak kullandığı en güncel internet uygulamalarının başında gelmektedir. Bu uygulamaları yazı, fotoğraf, video vb. paylaşımı gibi amaçlar için kullanmanın yanı sıra, bireylerin eğitimi gibi daha özel amaçlar için de kullanılabilir. Gençleri, zaman geçirmekten hoşlandıkları ortamdan ayırmadan eğitsel aktivitelerde bulunmalarını sağlamak, internete bağlandıkları zamanının büyük kısmını sosyal ağlarda geçiren bireyleri eğitimde daha etkin kılmak adına, önemli bir husustur. Bu gerçekten hareketle, dünyada en çok kullanıcıya sahip Facebook sosyal ağı üzerine bir e-portfolio yazılımı entegre edilmiştir. Bu yazılım ile, Tekirdağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Bilişim Teknolojileri ve Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanlarında okutulan Mesleki Gelişim dersini alan öğrencilerin, e-portfolio sürecine yönelik tutumlarını belirlemek hedeflenmiştir. Öğrencilerin e-portfolio uygulaması sonrasındaki tutumlarının ortalaması, uygulama öncesindeki tutum ortalamalarından yüksek bulunmuştur. İki alan öğrencilerinin e-portfolio sürecine yönelik tutum ortalamaları arasında ise anlamlı fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal ağ, e-portfolio, Facebook, e-portfolio sürecine yönelik tutum.

INTEGRATION OF SOCIAL NETWORK AND E-PORTFOLIO: CASE STUDY OF FACEBOOK

Abstract

Social networks are the latest internet application that mainly used for the purpose of communicating each other and sharing. These applications are used for the purpose of writing, photograph, video sharing etc., besides these, it can be used more special purpose such as individual education. Internet is an important point that not to separate the teens spending their times on the web they like, provide them to educate themselves and also on behalf of more efficient in education when they connect to internet on social networks. From the fact that, on Facebook having the most users in the world, e-portfolio software has been integrated. By this software, it is targeted to determine attitude of students, who take Vocational Development course in Tekirdag Technical and Vocational High School in the field of Information Technologies and Electric-Electronics Technology, for e-portfolio. It is found that attitudes average point of the students after the application of e-portfolio is higher than before the application of e-portfolio. There is significant difference between both fields students attitudes average point of portfolio process.

Key Words: Social networks, e-portfolio, facebook, attitudes oriented to e-portfolio process.

GİRİŞ

Portfolyo, kısaca ve en basit tanımıyla kişisel gelişim dosyası olarak bilinir. Birçok tanım incelendiğinde portfolyo için; bireylerin bilgi ve becerilerini kullanarak gerçekleştirdikleri özgün çalışmalarını topladıkları araçlardır denilebilir. Portfolyolar iş yerlerinde çalışanların olduğu gibi, eğitim kurumlarında öğrencilerin gelişimini izlemek ve değerlendirmek için de kullanılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı da, portfolyo kavramının resmi olarak eğitimde kullanılmasını hedeflemiştir (Tebliğler Dergisi, 2003).

Portfolyo, önceleri kağıt üzerinde yazılı dosyalar formatında iken günümüzde internet ortamında saklanır duruma gelmiştir. Adı ise e-portfolyo olarak değişmiştir. Kağıt formatında portfolyolar sadece yazı, resim, grafik vb. içerirken, e-portfolyolar ses, video, animasyon, sunu vb. çeşitli formatlarda bilgiyi içermektedir. Bu sayede kullanıcının donanım ve yazılım teknolojilerini kullanma becerisi, kendine güveni ve akademik başarısı artar. Bilgi, beceri ve başarının ölçülmesi bağlamında e-portfolyolar, bireylerin performans takibinde önemli bir role sahiptir. Bu nedenle e-portfolyo konulu çalışmaların sayısında da artış görülmüştür.

E-portfolyo ile ilgili çalışmalar yurtdışında 2000'li yılların başında yoğunlaşmaya başlamışken, Türkiye'de özellikle 2006 yılından itibaren artış göstermiştir. E-portfolyolarla ilgili yurtdışında akademik düzeyde çalışmalar yapan kişi ve kuruluşların başında ElfEL (European Institute for E-Learning, <http://www.eportfolio.eu/>), <http://www.eportfolio.org/> (birçok üniversitenin katkısıyla oluşturulmuş öğrenci merkezli bir platform), <http://www.electronicportfolios.org> (uluslararası e-portfolyo uzmanı ve öncüsü olan Dr. Helen Barrett'in sitesi) ve <http://www.eportconsortium.org> (68 ülkeden, 800 eğitim kurumunun oluşturduğu bir konsorsiyum) gelmektedir. Ülkemizde ise gerek tez gerekse makale ve bildiri olarak birçok çalışma söz konusudur. Özellikle son yıllarda bu konudaki çalışmaların artması, yapılan araştırma ve uygulamaların olumlu sonuçlar ortaya koyduğunu göstermektedir. E-portfolyonun bir değerlendirme aracı olarak kullanılmasıyla ilgili olarak, Sanalan ve Altun (2002), Wang (2004), Bahçeci (2006), Kazan (2006) ve Tonbul'un (2009) yaptığı çalışmalar örnek olarak gösterilebilir. Ancak e-portfolyo öğretim sürecine yönelik tutumu inceleyen çalışma sayısı fazla değildir. Demirli (2007)'nin, "*Elektronik Portfolyo Öğretim Sürecinin Öğrenen Tutumlarına ve Öğrenme Algılarına Etkisi*" isimli doktora tez çalışmasının sonucunda, öğrencilere göre, sürecin öğrenciyi dikkate aldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca sürecin, öğrencileri öğrenmek için çaba sarf etmeleri konusunda teşvik ettiği görülmüştür. Gürol ve Demirli (2007), "*E-Portfolyo Sürecinde Öğrenci Motivasyonu*" isimli çalışmalarında, pedagojideki ve teknolojideki değişimlerin eğitim uygulamalarını etkilemesinin bir yansıması olarak ortaya çıkan e-portfolyo sürecinin öğrenci motivasyonuna etkisini araştırmıştır. Sonuç olarak; e-portfolyo sürecinin, hem öğretim anlayışı hem de öğrencilere sunduğu öğretim çevresi bakımından, öğrencilerin motivasyonunu olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Döşlü (2009), ortaöğretim 10. sınıf Bilgi ve İletişim Teknolojileri dersinde, web tabanlı portfolyo hazırlama ve web tabanlı portfolyo değerlendirme ile ilgili öğrenci görüşlerini almak, ayrıca öğrencilerin e-portfolyo öğretim sürecine yönelik tutumlarını ve web tabanlı portfolyo yöntemi kullanımı sonucu başarı durumlarını incelemiştir.

Son yıllarda internetin en yaygın kullanım amaçlarından biri de, sosyal ağ siteleri aracılığıyla iletişim kurmak ve paylaşımında bulunmak olmuştur. Sosyal ağ siteleri günümüzde milyonlarca kullanıcısı olan geniş birer iletişim ortamıdır. Kullanıcılara, kullanıcı adı ve fotoğraf gibi profil bilgileri göndermelerine, genel veya özel çevrimiçi mesaj göndermelerine, ses, fotoğraf, video gibi materyalleri kullanarak diğerleriyle iletişim kurmasına izin veren üye tabanlı topluluklar, sosyal ağ siteleri olarak tanımlanabilir (Pempek, Yermolayeva ve Calvert, 2009). İnsanların kendilerini, ürünlerini veya iş yerlerini tanıtmak, yeni arkadaşlıklar kurmak, eğlenmek, fikir, fotoğraf, video, animasyon, haber vb. paylaşma imkanı tanınması, sosyal ağların kullanıcı sayısını artırdığı gibi, kullanım amacını da o ölçüde artırmıştır. Son yıllarda çeşitli uygulamaların entegre edilmesiyle, sosyal ağların eğitimde kullanıldığı örneklerle de rastlanmaktadır. Örneğin, Övür (2009), "*Facebook ve Simülasyon Evreni*" isimli yüksek lisans tez çalışmasında, Facebook'un toplum hayatına olumlu ve olumsuz etkileri üzerinde durmuştur. Facebook, hayatın simülasyonu olduğu savunularak, adeta gerçek dünya ile yarış halinde olduğu ve gerçeğin yerine geçme çabasından söz etmiştir. Conole ve Culver (2009) ise "*Cloudworks: Öğrenim Tasarımı İçin Sosyal Ağlar*" isimli çalışmalarında, Web 2.0 teknolojilerinin eğitim amaçlı kullanımı üzerinde durmuşlardır. Çalışmada, Cloudwork isimli sosyal ağ paylaşma, tartışma, yeni öğretme ve öğrenme yöntemleri tasarlamak için kullanılmıştır. Ayrıca, sitenin geliştirilmesi, "bulut" ve "bulut uzayları" kavramları anlatılmıştır. Çalışma sonucunda, sosyal ağların eğitimde ve öğretim tasarımında kullanılabileceği ifade edilmiştir. Muñoz ve Towner (2009), "*Açılış Facebook: Sınıfta Facebook Nasıl Kullanılır?*" isimli çalışmalarında, öğretmen eğitiminde sosyal ağların (Facebook) kullanılabilirliğini incelemişlerdir. Vural ve Bat (2010)'ın "*Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma*" isimli çalışmasında, yeni iletişim teknolojileri, sosyal medyanın tanımı, kapsamı, özellikleri ve önemi ele alınmıştır. Kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşan bir anket çalışması, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencileri örnekleminde uygulanarak gençlerin yeni bir iletişim ortamı olan sosyal medyaya yönelik düşünceleri analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerinin tamamının internet kullandığı saptanmıştır. Üniversite

öğrencilerinin çoğunluğu interneti hemen her gün kullanmaktadır. Bunun yanında, sosyal medyanın ne demek olduğu bilinirken sosyal ağlara ilgi büyüktür. Birçok öğrenci internette geçirdiği zamanın çoğunu sosyal ağlarda geçirmektedir. Bu durum pazarlama, halkla ilişkiler ve reklâm sektörü için değerlendirilmesi gereken bir durumdur. Öte yandan kurumlar için de özellikle kurumsal iletişim çalışmalarına yeni bir yön verecek nitelikte olduğu ifade edilmiştir. Gülbahar ve arkadaşları (2010)'nın "*Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı*" isimli çalışmasında; Facebook, Twitter ve Flickr gibi sosyal ağların eğitim süreçlerinde farklı şekillerde kullanımına ilişkin yapılan araştırmalar ve önerileri ele almışlardır. Sosyal ağların birçok özelliği ve olanaklarının olması öğretmenlerin eğitim öğretim süreçlerini aktif, yaratıcı, işbirlikli öğrenme ile desteklemelerine, öğrenci-öğrenci, öğrenci içerik ve öğretmen-öğrenci etkileşimi arttırmada, öğrencilerin araştırma, sorgulama ve problem çözme becerilerini kullanmaları ve geliştirmeleri konusunda destek olduğunu belirtmişlerdir. Brady ve arkadaşları (2010) ise, "*Yüksek Öğretimde Alternatif Sosyal Ağ Sitelerinin Kullanımı: Ning'in Eğitimde E-Öğrenmeye Katkıları ile İlgili Durum Çalışması*" isimli çalışmalarında, uzaktan eğitimde birçok öğretim elemanının sosyal ağları kullandığından bahsetmişlerdir. Facebook, MySpace, LinkedIn gibi bir çok sosyal ağın kullanıldığını ifade etmişlerdir. Çalışmalarında ise, ticari olmayan ve eğitim tabanlı bir sosyal ağ sitesi olan Ning'i tercih etmişlerdir. Çalışma sonunda, özellikle uzaktan eğitimde sosyal ağların öğrencilerle iletişim ve işbirliği için uygun olduğu sonucuna varmışlardır. Tiryakioğlu ve Erzurum (2011), "*Bir Eğitim Aracı Olarak Ağların Kullanımı*" isimli çalışmalarında, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi öğretim elemanlarının, sosyal ağlar içinde yer alan Facebook'u bir eğitim aracı olarak kullanıp kullanmadıklarını saptamaya çalışmışlardır. Sonuç olarak, araştırmanın varsayımı olan "Yaşı 46'nın üzerinde olan öğretim elemanı, Facebook'u kullansa bile onun eğitim amaçlı kullanılmasına inanmamaktadır" varsayımı doğrulanmıştır. 50-55 ve 56 + yaş grubuna dahil olan öğretim elemanları öğretim ortamı olarak Facebook'u kabul etmekte diğer yaş gruplarına göre daha olumsuz bir tutum sergilemiştir. Bu çalışmada da, lise öğrencilerinin e-portfolio sürecine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Araştırma için kullanılan e-portfolio uygulaması, Facebook üzerine entegre edilerek, özellikle sosyal ağ kullanım oranının yüksek olduğu genç bireylerin e-portfolio oluşturma, güncelleme, okuma, değerlendirme gibi etkinliklere yaklaşımını ve tutumunu ortaya çıkarmak hedeflenmiştir.

Amaç

Araştırmanın amacı, Tekirdağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Bilişim Teknolojileri ve Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanlarında öğrenim gören öğrencilerin, e-portfolio sürecine yönelik tutumlarını belirlemektir.

Araştırmanın Önemi

Hayatın her alanında kullanılan e-portfolio, aynı zamanda güncel eğitim teknolojisi araçlarından biridir. Bu çalışmada, bilinen e-portfolio uygulamalarından farklı olarak, bir sosyal ağ sitesine entegre edilmiş e-portfolio formatı kullanılmıştır. Entegre edilen e-portfolio Barış (2011) tarafından geliştirilmiştir. Kullanımı giderek artacağı öngörülen e-portfolyoların, sosyal ağ sitelerinde yer edinmesi, eğitime yeni bir bakış açısı getirecektir.

Problem Cümlesi

Bu çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinin Mesleki Gelişim dersinde daha anlamlı ve kalıcı öğretim yaşantılarının oluşması amacı ile e-portfolio uygulamalı bir öğretim ve değerlendirme süreci gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, "Facebook sosyal paylaşım sitesine entegre edilerek kullanılan e-portfolio uygulaması, öğrencilerin e-portfolio sürecine yönelik tutumlarının olumlu yönde değişmesine katkı sağlamakta mıdır?" sorusuna yanıt aranmıştır. Bu problem cümlesine ait alt problemler ise, "E-portfolio uygulamalı öğretim, öğrencilerin e-portfolio sürecine ilişkin tutumlarında değişime neden olmakta mıdır?" ve "Öğrenim aldıkları alana göre öğrencilerin e-portfolio uygulama süreci tutumları değişmekte midir?" şeklinde belirlenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, öntest – sontest deneme modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubu, 2010-2011 öğretim yılında Tekirdağ ili Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi 10. sınıfta eğitim gören Bilişim Teknolojileri ve Elektrik-Elektronik Teknolojisi Alanı öğrencilerinden oluşmaktadır.

Uygulamaya, Endüstri Meslek Lisesi'nden 36, Anadolu Teknik Lisesi'nden 56 olmak üzere toplam 92 öğrenci katılmıştır. Deneklerin 66'sı Bilişim Teknolojileri Alanı, 26'sı Elektrik-Elektronik Teknolojisi Alanı öğrencisidir.

Veri Toplama Aracı

E- portfolyo öğretim sürecine yönelik öğrenci tutumlarını belirleyebilmek için, Demirli (2007) tarafından hazırlanan "E-Portfolyo Öğretim Sürecine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Demirli (2007), yaptığı güvenilirlik analizi sonucunda, ölçeğin güvenilirlik Cronbach Alpha katsayısını 0,932 olarak bulmuştur. Tutum ölçeğinde 38 madde yer almaktadır. Bu ölçek, öğrencilere araştırma öncesinde ön-test ve sonrasında son-test olarak uygulanmıştır. Araştırmada uygulanan ön-testte Cronbach Alpha katsayısı 0,885, son-testte ise 0,919 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan ölçek, 18 haftalık çalışmanın 2 başlangıcında öğrencilere uygulanarak e-portfolyo tutumları belirlenmiştir. 2010-2011 öğretim yılı ikinci dönemi boyunca süren araştırmanın ardından aynı ölçek, öğrencilere bir kez daha uygulanmıştır. Araştırmada uygulanan ölçeğin bir kısmı kağıt-tabanlı bir kısmı da Google anket aracı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Kağıt tabanlı veriler de Google anket aracı kullanılarak dijital ortama alınmış ve girilen tüm veriler MS Excel ortamına aktarılmıştır.

Araştırmaya konu olan ve Şekil 1. de öğrenci arayüzü görülen e-portfolyo uygulaması ise, Barış (2011) tarafından ASP programlama dili kullanılarak geliştirilmiştir. Daha sonra Facebook üzerine entegre edilerek Mesleki Gelişim dersi için öğrencilerin kullanımına açılmıştır.

Şekil 1. E-Portfolyo Öğrenci Arayüzü

Verilerin Analizi

Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlarından (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma) yararlanılmıştır. Sonuçlar % 95 güven aralığında, anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde çift yönlü olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada sosyal ağ sitesi olan Facebook içerisine bir e-portfolyo entegre edilerek, ortaöğretim öğrencilerine e-portfolyo uygulamalı bir öğretim ve değerlendirme süreci gerçekleştirilmiştir. Bu süreç sonunda aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranmıştır:

"E-portfolyo uygulamalı öğretim, öğrencilerin e-portfolyo sürecine ilişkin tutumlarında değişime neden olmaktadır mı?" alt probleminin ilişkin bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. E-Portfolyo Uygulamasının E-Portfolyo Sürecine Yönelik Tutuma Etkisi

	Önce		Sonra		t	p
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.		
E-Portfolyo Sürecine Yönelik Tutum	2,904	0,516	3,409	0,595	-12,473	0,000

E-portfolyo Sürecine Yönelik Tutum (önce) - E-portfolyo Sürecine Yönelik Tutum (sonra) ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan eşleştirilmiş grup t testi sonucunda, aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=-12,473; p=0,000 < 0,05$). E-portfolyo Sürecine Yönelik Tutum (sonra) ortalaması, E-Portfolyo Sürecine Yönelik Tutum (önce) ortalamasından yüksek bulunmuştur.

“Öğrenim aldıkları alana göre öğrencilerin e-portfolyo uygulama süreci tutumları değişmekte midir?” alt problemine ilişkin veriler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Alanlarına Göre E-Portfolyo Uygulama Süreci Tutumları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
E-Portfolyo Sürecine Yönelik Tutum (önce)	Bilişim Teknolojileri Alanı	66	2,935	0,517	747,5	0,338
	Elektrik-Elektronik Teknolojisi Alanı	26	2,826	0,515		
E-Portfolyo Sürecine Yönelik Tutum (sonra)	Bilişim Teknolojileri Alanı	66	3,452	0,591	756,0	0,376
	Elektrik-Elektronik Teknolojisi Alanı	26	3,300	0,604		

Araştırmaya katılanların E-Portfolyo Sürecine Yönelik Tutum (önce) puanları ortalamalarının öğrenim aldıkları bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Mann Whitney $U=747,500; p=0,338 > 0,05$).

Araştırmaya katılanların E-Portfolyo Sürecine Yönelik Tutum (sonra) puanları ortalamalarının öğrenim aldıkları bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Mann Whitney $U=756,000; p=0,376 > 0,05$).

TARTIŞMA

Bu bölümde, “Facebook sosyal paylaşım sitesine entegre edilerek kullanılan e-portfolyo uygulaması öğrencilerin, öğrencilerin e-portfolyo sürecine yönelik tutumlarının olumlu yönde değişmesine katkı sağlamakta mıdır?” şeklindeki birinci problem ve bu probleme bağlı olarak oluşturulmuş iki alt probleme ilişkin sonuçlar incelenmiştir. Özellikle e-portfolyo destekli öğretim sürecine yönelik tutumlar üzerinde durulmuş ve öğrencilerin e-portfolyo uygulaması öncesi ve sonrasındaki tutum farklılıkları yorumlanmıştır.

Birinci alt problemin bulguları incelendiğinde, grupların tutumları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Öğrencilerin e-portfolyo uygulaması öncesindeki tutumlarının ortalaması 2,904 iken uygulama sonrasında 3,409 olmuştur. Wang (2004), Bahçeci (2006), Erdoğan (2006), Demirli (2007), Gürol ve Demirli (2007), Tonbul (2009) ve Döşlü (2009) yaptıkları çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Bu çalışmada olduğu gibi önceki yıllarda yapılan çalışmalarda da, öğrencilerin e-portfolyo destekli öğretim sürecinin sonunda olumlu tutuma sahip olmalarının yanında, bu sürecin olumsuz yönlerinden de bahsetmektedirler. Fazla zaman alması, teknolojik yetersizlikler, değerlendirme zorluğu gibi olumsuzluklar bunların başında gelmektedir.

Bu alt problemle ilgili bulgulara göre e-portfolio uygulaması öğrencilerin katılmaktan zevk aldıkları bir süreçtir. Uygulama başında bazı çekinceleri olsa da, özellikle özgün ürünler ortaya koymak, bilişim teknolojilerini kullanma yeteneklerini geliştirmek ve not kaygısının düşük olduğu bir süreç geçirmek, öğrencilerin uygulamaya bakışlarının olumlu yönde değişmesine sebep olmuştur. E-portfolio uygulamasının öğrenci merkezli bir yöntem oluşu da diğer bir artısıdır. Geleneksel eğitim yönteminde destekleyici bir rolü olan bu sürecin uygulanmasının sonunda, öğrencilerin kendi çalışmalarının, ortaya koydukları ürünlerin sergilenmesinden ve arkadaşları tarafından değerlendirilmesinden memnun kaldıkları gözlenmiştir. Uygulama sırasında ve sonunda seçilen iyi ve kötü örneklerin sınıf ortamında sunulması, daha iyi çalışmalar yapılması konusunda motive edici olmuştur.

Mesleki eğitim kurumlarında ödev verilmesi, verilen ödevin yapılıp yapılmaması hep tartışma konusu olmuştur. Geleneksel eğitim yönteminde ödevlerin teslim edilmediği, teslim edilen ödevlerin sonucunun dahi öğrencilerce merak edilmediği gözlenirken, bu çalışma sırasında öğrencilerin ödevlerinin öğretmene ulaşip ulaşmadığını kontrol ettikleri, çalışmalarının arkadaşları tarafından değerlendirilip değerlendirilmediğini dikkate aldıkları görülmüştür. Ayrıca, öğrencilerin ödevlerini daha istekli bir şekilde yaptıkları gözlenmiştir.

Bunlara ek olarak, böyle bir uygulama süreci öğrencilere e-portfolio kavramının öğretilmesi konusunda yardımcı olmuştur. E-portfolioyunun eğitim haricindeki alanlarda kullanılabileceği düşüncesinin oluşmasına da sebep olmuştur. Öğrencilerin olumsuz buldukları yönler dikkate alınarak yapılandırılan ve uygulanan bir e-portfolioyunun, daha verimli olacağı düşünülebilir.

İkinci alt probleme ilişkin bulgular incelendiğinde anlamlı bir farkın olmadığı ortaya çıkmıştır. Fakat, Bilişim Teknolojileri alanında öğrenim gören öğrencilerin tutum ortalamalarının, Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanında öğrenim görenlere göre daha yüksektir. E-portfolio sürecinde öğrenciler internet ve bilgisayar kullanımının yanında, sunu hazırlama programları, kelime işlemci programları, resim ve video düzenleme programları gibi birçok programı da kullanmışlardır. Bilişim Teknolojileri alanındaki öğrenciler mesleklerine, eğilimlerine ve ilgi alanlarına daha uygun olduğu için, bu programları öğrenme ve kullanma konusunda daha istekli davranış sergilemişler. Öte yandan mesleği ne olursa olsun, temel bilgisayar bilgisine sahip olma isteği ve gereği Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanındaki öğrenciler için de motivasyon unsuru olmuştur. Sonuç olarak, e-portfolio destekli eğitim sürecinin, ilk ve orta öğretimde, mesleki eğitimde ve yüksek öğretimde kullanılabilir olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Bu bölümde, araştırma sırasında elde edilen veriler ve gözlemler, uygulama sırasında karşılaşılan güçlükler ve uygulanan anket ve ölçeklerden elde edilen bulgular ışığında, araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik olarak öneriler sunulmuştur.

E-portfolio ve sosyal ağlar eğitimde kullanılırken:

- Öğrencilerin bilişim teknolojileri okur-yazarlık düzeyleri önceden belirlenmelidir.
- Öğrencilerden istenen çalışmalar, eğitim düzeylerine, bilişim teknolojilerini kullanma becerilerine ve dersin hedeflerine uygunluğu dikkate alınmalıdır.
- Öğrencilerin uygulamaya yönelik tutumları önceden belirlenmelidir.
- Özellikle olumsuz tutum sergileyenler dikkate alınarak uygulama süreci öğrenciye iyi bir şekilde anlatılmalıdır.
- Uygulama sırasında belirli periyotlarda iyi ve kötü çalışmalar öğrencilerle paylaşarak yapılan hataların giderilmesi sağlanmalıdır.
- Grup çalışmaları teşvik edilmeli, uygulama süresince yapılacak çalışmalar belirlenirken en az bir tane grup çalışması bulunmasına özen gösterilmelidir.
- Öğrencilere evlerinin haricinde de uygulamaya katılabilecekleri ortam ve teknolojik alt yapı sunulmalıdır.

E-portfolioyunun eğitimde kullanımına ilişkin araştırma ve uygulama yapacak bireyler için verilebilecek öneriler aşağıda sunulmuştur.

- 1) E-portfolioların tek başına mı yoksa bu çalışmada olduğu gibi bir sosyal ağ içerisine entegre edilerek kullanılmasının mı daha verimli olacağı araştırılabilir.

- 2) E-portfolio uygulamalarının mesleki eğitimde, özellikle bilişim teknolojileri alanında kullanımına ilişkin çalışmalar yapılabilir.
- 3) E-portfolioyun ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretimde kullanılabilirliği irdelenebilir.
- 4) Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapan öğretmenlerin e-portfolio kullanımına ilişkin görüşleri alınabilir. Bu konuda öğretmenlere yönelik hizmetiçi eğitim faaliyetleri düzenlenebilir.

Not 1: Bu çalışma, Mehmet Fatih BARIŞ'ın "Bir Sosyal Ağ Sitesine E-Portfolyonun (Elektronik Gelişim Dosyası) Entegre Edilerek Uygulanması ve Sonuçlarının İncelenmesi" başlıklı Doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Not 2: Bu çalışma 25-27 Nisan 2013 tarihlerinde Antalya'da 28 Ülkenin katılımıyla düzenlenen "International Conference on New Trends in Education - ICONTE-2013"da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Bahçeci, D. (2006). *Anatomi Dersinde Portfolyo Kullanmanın Öğrencilerin Bilişsel Ve Duyuşsal Özellikleri Üzerine Etkisi*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Brady, K., Holcomb, B., Smith, B. (2010). The Use of Alternative Social Networking Sites in Higher Educational Settings: A Case Study of the E-Learning Benefits of Ning in Education. *Journal of Interactive Online Learning*, *www.ncolr.org/jiol*, Volume 9, Number 2, Summer 2010, ISSN: 15414914.

Conole, C., Culver, J. (2009). Cloudworks: Social Networking for Learning Design. *Australasian Journal of Educational Technology*, 25(5), 763-782.

Demirli, C. (2007). *Elektronik Portfolyo Öğretim Sürecinin Öğrenen Tutumlarına ve Öğrenme Algılarına Etkisi*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Döşlü, A. (2009). Ortaöğretim 10. Sınıf Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dersinde Web Tabanlı Portfolyo Kullanımı. Yüksek Lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Erdoğan, T. (2006), *Yabancı Dil Öğretiminde Portfolyoya Dayalı Değerlendirmenin Öğrenci Başarısı ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., Madran, O. (2010). Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı. 11.10.2011 tarihinde inet-tr.org.tr/inetconf15/ozet/10.html adresinden alınmıştır.

Gürol, M., Demirli, C. (2007). E-Portfolyo Sürecinde Öğrenci Motivasyonu. Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Kazan, Z. (2006), *Elektronik Gelişim Dosyasının Eğitim Amaçlı Tasarlanması Ve Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Kullanımının Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Övür, A. (2009). Facebook ve Simülasyon Evreni. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
Pempek, T.A., Yermolayeva, M.A. & Calvert, S.L. (2009). College students' social networking experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30 (3), 227-238.

Sanalan, A., Altun, A. (2001), Bir Veri Tabanı Uygulaması Olarak Elektronik Portfolyo. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt-Sayı: 4-1 Yıl:2002.

Tebliğler Dergisi, Eylül 2003/2552 ve Kasım 2003/2554

Tiryakioğlu, F., Erzurum, F. (2011). Bir Eğitim Aracı Olarak Ağların Kullanımı. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*. Antalya, Turkey. www.iconte.org.

Tonbul, E. (2009). *A Suggested E-Portfolio Model For Elt Students At Gazi University*. Yüksek Lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Muñoz, C., Towner, T. (2009). Opening Facebook: How to Use Facebook in the College Classroom. *Society for Information Technology and Teacher Education conference in Charleston, South Carolina, USA*.

Vural, B., Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 20(5) 3348-3382.

Wang, s. (2004). Learning Experiences in Developing Electronic Portfolios in a Master's Educational Technology Program: A Case Study. *The College of Education of Ohio University, Ohio, USA*.